

Innlegg sendes FiskeribladetFiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Bontelabo 2, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
FiskeribladetFiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

Innlegg sendes FiskeribladetFiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Bontelabo 2, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
FiskeribladetFiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

Forsker **Finn-Arne Egeness** ved Nofima har skrevet denne kronikken om hvem som skal produsere fryste torskfileter dersom kineserne ikke evner å få til en lønnsom produksjon grunnet økte lønninger.

Hvem skal produsere fryste torskfileter?

Innlegg FISKEINDUSTRI

Kina er både et stort marked og en betydelig konkurrent for norske hvitfiskindustri. Økte lønninger truer imidlertid den kinesiske filetindustrien. Hvem skal produsere fryste fileter for konsum i Europa hvis kineserne ikke evner å få til en lønnsom produksjon? Kina er et viktig marked for norsk hvitfisk, og samtidig en betydelig konkurrent i sluttmarkedet. Norske bedrifter eksporterte i 2012 fryst sløyd og hodekappet torsk, sei og hyse til Kina for NOK 960 millioner. Siden Kina i stor grad viderefører fisken og eksporterer den tilbake til EU, mater norsk industri den samme fisken igjen i sluttmarkedet.

Globalt råvaremarked
Moderne fryse- og tinekologi og lave transportkostnader har globalisert markedet for fryst torsk. Kineserne kan dermed utnytte sine lave lønninger til å produsere fryste fileter manuelt. Det gir et høyere utbytte enn konkurrerende som har automatisert produksjonen. Kina ble allerede i 2003 en større eksportør av fryste fileter til EU enn Norge. Framveksten til den kinesiske industrien kunne ikke skjedd uten at markedet aksepterte fileter som har vært fryst to ganger. En viktig årsak til denne aksepten er at pris er et viktig kjøpskriterium for fryste fileter.

Finn-Arne Egeness er forsker ved Nofima.

Mye tyder på at Øst-Europa og Baltikum vil bli en større produsent av fryste hvitfiskfileter framover

Mister fortrinn

Lønnen til kinesiske filetarbeidere er nesten tredoblet siden 2007. Siden kinesisk filetindustri er basert på manuelt arbeid og en unik tilgang på billig arbeidskraft, vil fortrinnet kunne forsvinne dersom industrien responderer på økte lønninger med en mer automatisert produksjon. Hvem skal forsyne EU med fryste fileter dersom Kina reduserer produksjonen på grunn av manglende lønnsomhet? Mye tyder på at Øst-Europa og Baltikum vil bli en større produsent av fryste hvitfiskfileter framover. Hvorfor?

Lokalising

Økte lønnskostnader er bare en av utfordringene for den

kinesiske industrien. De store geografiske avstandene mellom Nordøst-Atlanteren og Kina gjør at det går lang tid fra kineserne kjøper inn hvitfisk til de får betalt for sine ferdigproduserte varer. Det er svært problematisk når tilgangen på kreditt både er begrenset og dyr. Østeuropeiske bedrifter er lokalisert nærmere både fangstfeltene og markedene enn kinesiske bedrifter, slik at kapitalbindingen skjer i en kortere periode. Lokaliseringen gir også muligheter for raskere distribusjon. Kundene behøver derfor mindre varelager og kan enklere korrigerende bestillingene dersom etterspørselen er større enn forventet. Det er særlig verdifullt for supermarkedskjeder i forbindelse med salgskampanjer eller i perioder med stor etterspørsel.

Flere råvaremuligheter

Kineserne baserer sin filetoproduksjon på fryst sløyd og hodekappet fisk. Filetbedrifter lokalisert i Øst-Europa har mye større råvarefleksibilitet. De kan benytte ferskt råstoff, i tillegg til fryst, sløyd og hodekappet fisk. De store sesongvariasjonene i de norske torskfiskeriene bidrar for eksempel til at prisen på fryste fileter ofte faller i perioden fra mars til april, fordi tilbudet er større enn etterspørselen. I perioder vil det derfor være mer lønnsomt å produsere fryste fileter av ferskt enn tint råstoff, selv om det er større kostnader med å transportere fisken i fersk enn fryst tilstand.

Produktfleksibilitet

Den geografiske avstanden mellom Kina og EU gjør at kinesiske filetbedrifter kun eksporterer fryste fileter til EU. Siden østeuropeiske bedrifter er lokalisert nær både fangstfeltene og konsummarkedene kan de produsere ferske, tinte eller fryste produkter avhengig av hva som gir best lønnsomhet. Det gir en langt større produktfleksibilitet og skapper konkurransefortrinn sammenlignet med kinesiske bedrifter.

Avslutning

Pris er et viktig kjøpskriterium for fryste fileter. Det betyr at de som evner å tilby slike produkter til en lavest mulig pris vil være den største produsenten. Så lenge kinesisk industri har lave lønninger og kan tilby de billigste filetene, vil de være den største produsenten og eksportøren av slike produkter til EU. En rekke forhold antyder imidlertid at østeuropeiske land vil bli en større produsent av fryste fileter framover. Det vil endre vareløst for fryst, sløyd og hodekappet hvitfisk og redusere Kina som marked for norsk fisk. Samtidig vil det kunne øke etterspørselen etter fersk fisk i perioder med store landinger av fersk torsk i Norge. Dersom etterspørselen etter fryste fisk ikke øker, vil det kunne skje på bekostning av etterspørselen etter fryst sløyd og hodekappede fisk under 2,5 kilo, som er en fisk best til filetoproduksjon. Norsk industri har ikke klart å konkurrere mot

Kina på pris. Vi kan heller ikke konkurrere mot østeuropeiske industri på pris. Skal norsk filetnæring ha en

framtid må vi både redusere produksjonskostnadene og identifisere segmenter som vil betale mer for norskpro-

duserte fileter. Det forteller at både automatisering og markedsutvikling er avgjørende for en framtidig norsk

filetindustri.

Finn-Arne Egeness, forsker Nofima

Krav til sjølaksefisket

Innlegg SJØLAKS

Finmark Sjølaksefiskeriforening har framsett følgende krav om endrede kommunale sjølaksefiskeessong 2013 i Finmark:
A. Fiskesesong 15.5 - 4.8 med ukentlig fisketid 4 døgn.
B. Skal gjelde hele fylke,

alle tidligere kunstige soner fjernes.
C. Kileno/kroggarn likestilles.
Da vil kroggarn naturlig dominere værharder strok-ki-lenot ellers.

B. Ved avvik i kravet fra forordning, kreves det ut fra kontrollerbare data konsensus ang. fiskesesong mellom Direktoratet for naturforvaltning (Dirnat) og Havforskningsinstituttet / Fiskeridirektoratet, fagmiljø-

ene ved våre særtilstet samt lokal kunnskap.

Tidligere bestemte saksbehandlere fisketiden ut fra forslag fra Dirnat, alene, jfr. konsultasjonen mellom Miljødept og Sametinget.
Dette vil ikke bli akseptert lenger da fisket ble forskjøvet fra sjo til elv, hvilket er unaturlig da laksen vedlikeholdes av havet og dermed er en havets ressurs.
C. Forvaltningen har medført fangstuttak i elv / sjo til 70 %

/ 30 % de siste åra. Resultatet herav:
Sammfunnsøkonomisk tap grunnet liten spredning av inntektene.
Lakseopp. alvorlig truet grunnet det store uttaket av produktiv fisk (elvene).
Fisket i sjoen har blitt innstanset med begrunnelsen - å berge villaksen- enda det er allment kjent at ordinært sjølaksefiske aldri har vært noen trussel mot villaksen.
Om de siste års forvaltning

av sjølaksefisket presses videre, vil en rimelig protest kanskje være at alle sjølaksefiskere starter fisket samtidig ut fra egne vurderinger.
Kanskje er slikt nødvendig for at samfunnet skal bli klar over det tyveri / ran vi er vitne til i lakseforvaltningen nå.

Styret i Finmark Sjølaksefiskeriforening

Norge og EU-medlemskap

Innlegg EU

NHO, Høyre og storparten av Ap-ledelsen truet for folkeavstemningen i 1994, med at dersom Norge ikke ble medlem i EU, så ville Norge synke i havet, økonomisk sett. Etter at de tapte folkeavstemningen, ga

de samme politiske kreftene uttrykk for at de svmeret for at Norge burde slutte seg til Eurosonen.
Nå ser vi at Eurosonen slår sprekk. Dette skjer ved at innkytterne i de Kypriotiske bankene ikke lenger får flytte sine penger fritt rundt omkring i Eurosonen. Dermed aksepteres det at en av grunnsteinene i EU-systemet ikke skal gjelde ulønnskrenket lenger. Denne grunnsteinen heter: *fri flyt av kapital.*

Det er for øvrig 21 millioner arbeidsløse i EU for tiden. Historiens høyeste for dette området av Europa. I flere land i EU er ungdomsløsheten på omkring 50%.
Allikevel uttrykker norske statsborgere i meningsmålinger, at de mener at mener at Norge bør bli medlem i EU. Forstå det den som kan. Jeg fatter ikke at slikt er mulig i dag.

Jarl Hellesvik

GRUVEDRIFT: Regjeringens nye mineralstrategi bekymrer mange som er opptatt av natur og miljø. ILL.FOTO

Miljøhensyn og gruveindustri kan kombineres

Innlegg MINERALER

Regjeringa la onsdag 13. mars fram en mineralstrategi som legger grunnlaget for norsk gruve-drift. Her skriver regjeringa at «Norsk mineralnæring skal være blant verdens mest miljøvennlige». Dessverre følges ikke visjonen opp med konkrete miljøkrav. Det er dårlig for industrien selv, som trenger at det stilles krav for å fornye seg, og selvfølgelig dårlig for miljøet.

For Rødt er det viktig å beholde industrien i Norge. Da er det avgjørende at det stilles krav som gjør at industrien fornyer seg, så den ikke får rykke som miljøvernsting og får folkemeningen mot seg. Derfor får vi ikke industrien noen tjeneste om det ikke stilles skikkelige krav. Regjeringas mineralstrategi har ikke skjont dette. Den tar kun hensyn til gruveindustriens kortsiktige behov. Glemte er det helhetlige hensynet til miljø-, industri og naturressurser.

Det største problemet med mineralstrategien er at sjødeponi fortsatt blir sett på som en viktig løsning for avfallsstoffene fra gruvene. Det plasserer Norge i gruveindustriens bunnsjikt sammen med Tyrkia, Papua Ny Guinea og Indonesia. I dag er det bare fem land i verden som tillater sjødeponi. Norge legger også opp til enda dårligere miljøkrav til sluttavfallsdumping ved å legge deponiene i grunt hav der konsekvensene for dyre- og planteliv er langt

større enn fra deponier som legges på 1000 meters dybde og dypere. Resten av verdens gruveinasjoner tillater ikke deponi i grunt på grunn av de store miljøkonsekvensene dette har.

FiskeribladetFiskaren 15. mars 2013